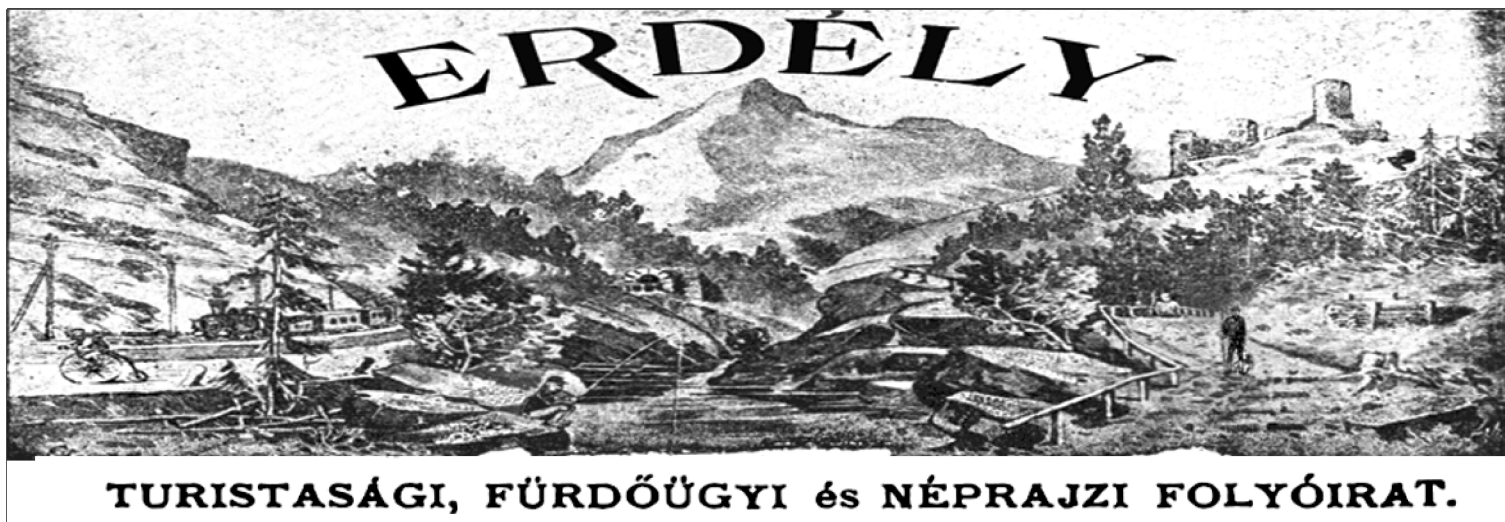

Erdély

ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Új sorozat, 55. szám
2013/6.

Megjelenik havonta

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891 ÉrtesítőjeSzerkesztők:
Tóthpál Tamás
(tothpaltamas@gmail.com)
Pál Gyöngyi

Itt a kalotaszegi XIII. Vasvári-biciklitúra!

Július 6-án tizenharmadik alkalommal szervezi meg az EKE – Kolozsvár 1891 a Vasvári Pál kerékpáros emléktúrárt az egykori szabadságharcos hős, a ma róla elnevezett havason életét vesztett Vasvári Pál emléke előtt tisztelve. A túra hagyományai a XX. század elejére nyúlnak vissza: az erdélyi turisták szervezete 121 évvel ezelőtt rendezte meg először a Vasvári sírját kutató kirándulást.

T. T.

Vasvári Pál 1826. július 14-én született Tiszabüdön (ma Tiszavasvári). 1849. július 6-án esett el a Rákóczi-szabadcsapat nagy részével román felkelők fegyvereitől, Kalotaszeg legdélibb csücskében, a Funtineli (Fântânele) határrészen, melyet ma, az EKE XX. század eleji kezdeményezésére, Vasvári-havasnak nevezünk. Sírhelye nem elérhető, az ő, valamint a vele együtt lemészárolt több mint 400 katonájának csontjait a jósikafalvi (Belis) vízierőmű gyűjtőtávnak 90 méter mélységű vize fedi. Vasvári, eredeti nevén Fejér Pál történelemtanár, az 1848-as márciusi ifjak egyik vezéralakja, az általa toborzott Rákóczi-szabadcsapat parancsnoka volt.

Az első Vasvári-kirándulást, a hősök sírhelyét keresendő, az EKE 1892-ben rendezte, a továbbiakban is ápolva emlékét. Az 1989 után újjáalakult EKE kolozsvári osztálya folytatva ezt a hagyományt, az első kalotaszegi Vasvári Pál kerékpáros túrát a 2001-es, X. székelyjói EKE-vándortábor alkalmával rendezte meg. Az elkövetkező években a kerékpáros emléktúrárt összekapcsolták a hagyományos körösfői Vasvári-emléknapokkal, azóta a kerékpárosok a körösfői

Vasvári Pál-kopjafánál futnak be. Az idei XIII. Vasvári Pál kerékpáros emléktúrárt július 6-án, szombaton rendezi az EKE – Kolozsvár 1891, a Gyalu – Tarnicai-tó – Havasnagyfalu (Mărișel) – Funtineli-tető – Jósikafalvi-tó – Bánffyhunad – Körösfő útvonalon. Találkozás reggel 7 órakor a monostori híd alatt, vagy 8 órakor a tulajdonképpeni rajtban, Gyaluban a hidegszamosi letérőnél. Megérkezés után a kerékpárosok részt vehetnek Körösfőn a Vasvári Pál-emléknapok rendezvényein. Azok számára, akik aznap nem szándékoznak hazatérni, étkezés, szállás Körösfőn. A résztvevők térképes túrakalauzt, emléklapot és kítűzött kapnak. Résztvételi díj: 20 RON. Egyéb információk a szervező Nagy Lajosnál.

Célbajutás Körösfőn (2012)

Ezeréves határjárás az EKE szépvízi vándortáborában

Tábori óvoda, táncház, Árpád-vonal

A vándortábort minden évben más-más EKE-szakosztály szervezi

Július 10-ig jelentkezzenek az EKE kolozsvári székházában azok az érdeklődők, akik a szépvízi vándortáborba induló autóbusszal szeretnének utazni. Az Erdélyi Kárpát-Egyesület július 29. és augusztus 4. között Szépvízen zajló XXII. vándortáborában elsősorban a Csíki-havasokat, az Ezeréves határ környékét mutatják be.

Immár két évtizedet meghaladó hagyánya van az EKE által szervezett Vándortábornak, amely nemcsak Erdély legnagyobb, de egyúttal a Kárpát-medence legrangosabb turistatalálkozója. Idén a fiatalnak számító csíkszéki EKE (csEKE) vállalta a Vándortábor megszervezését Szépvízen. Ide nemcsak az EKE tagságát, hanem minden természetkedvelőt – beleértve külföldi, turizmust kedvelő vendégeket is – szívesen látnak a rendezők. A gazdag tábori programon kívül a csíki túravezetők 25 rövid, közepes és nehéz túra keretében elsősorban a Csíki-havasokat, az Ezeréves határ környékét mutatják be. De lesznek kerékpáros, szekeres, fotós, csillagász, ifjúsági, kisgyermekes és babatúrák is. A honismereti túrák a környék látványosságaihoz, Közép- és Felcsík, va-

lamint a gyimesi települések értékeihez kalauzolják az érdeklődőt. A történelmünk még mindig kevésbé ismert részletei iránt érdeklődők elzarándokolhatnak majd az Árpád-vonal berobbantott bunkeréhez, lőalásaihoz, kanyaroghatnak a lövészárkokban, megtekinthetik a valamely csoda folytán a kommunista rombolást is túlélő még fennmaradt határköveket.

A táborban maradók számára lesz tábori óvoda, esténként pedig a nappali programot előadások, vetítések, könyvbemutatók, táncház egészíti ki. Számos más meglepetést is tartogatnak a szervezők, akik az idén is másfélezer körüli részvételre számítanak.

A táborban saját sátorban, az arra kijelölt területen, illetve korlátozott számban panzióban lehet elhelyezkedni. Az ét-

kezés önellátással történik, de lehetőség lesz minden nap meleg étel rendelésére is a közeli panzióban. A tábor területén kapható lesz friss zöldség, gyümölcs, pékáru, italok. További részletek, egyéb szálláshelyek és bejelentkezés a csEKE honlapján (cseke.ro/xxii-vandortabor). A táborba autóbusszal indul Kolozsvárról, a helyek száma korlátozott. Kérnénk az érdeklődőket, időben jelentkezzenek a júliusi EKE-közygyűlésen, vagy az EKE-székházban (Cardinal Iuliu Hossu/Fürdő utca 20. sz.) fogadóórán, legkésőbb július 10-ig.

A tábor helyszíne Csíkszeredától északkeletre 12 km-re, a szépvízi (Frumoasa) Kis-havas panzió udvara, illetve a szépvízi víztározó alatt, a 46°26'59.67" északi és 25°52'29.01" keleti koordináták metszéspontjánál. Szépvíz Csíkszeredáról indulva megközelíthető a 12A jelzésű országút mentén. Szépvíztől továbbhaladva a Gyimesek irányába, a híd előtt jobbra térünk a Kis-havas panzió felé, ahol elérjük a tábor.

Sztánától az Almási várhoz

A SZERZŐ FELVÉTELE

A 13. századba nyúlnak vissza az öregtorony történetének szálai

Több száz vár, várkastély és templomvár, erődtemplom létezik Erdélyben. Ezek nagyrésze csodálatos környezetben lévő, alig ismert rom, csekély vármaradvány – sokat ezek közül csak a régészek ismernek. Az idő vasfoga kegyetlenül pusztítja őket, köveik egy részét elhordták, történetük mind jobban az idők homályába vész. Egy ilyen romos, régi várat kerestünk fel május 18-án, a Váralmás mellett Almási-várat, vagy ahogy még nevezik, Dezső-várat.

PÁL GYÖNGYI

A túrát Szőcs János vezette, több mint húszan vettünk részt. Reggel a 8 órai vonattal indultunk Kolozsvárról, egy óra az út Sztánáig erdő borította dombok, füves legelők mellett, igazi kalotaszegi tájon. Leszállunk a vonatról, balra az állomás épülete. Nyugat irányába indultunk a sínek mellett egészen az alagútig. Faragott jelzőtábla igazít útba: Sztána, Kispetri, Kós-villák, „100 éves somliget”, Csigadomb. Itt 1900-tól kialakult egy nyaralótelep, ahol főként módos kolozsvári polgárok építettek villákat. Sztána legismertebb építészeti emléke Kós Károly (1919–1996) háza, az eredetileg hétvégi háznak tervezett, mesebeli kastélyra emlékeztető Várjúvár, amely az ismert tervező, grafikus, néprajzkutató, Kalotaszeg kítúnó ismerője, író és politikus alkotóműhelye lett. A környezet csodaszép, nem véletlenül választotta Kós Károly ezt a helyet. A falu maga 3 km-re van a vasútállomástól a vasút túloldalán. Meleg, szép, nyárias idő volt, az ösvényt akácvirágtól roskadozó bokrok szegélyezték. Az alagúttól északra tértünk a Sztánára vezető útra. Rövid emelkedő után a távolban előbukkant a Vlegyásza, csúcsán hófoltokkal. Mögöttünk, délre, a Riszeg-tető, Kalotaszeg

legmagasabb pontja (748 m), tavasszal a névadó henye boroszlán (riszegvirág) édes illata bódítja az arrajárókat. Előtünk hosszan látszik a Sztána-patak völgye, ha tiszta az idő, a távolban egy dombtetőn megpillanthatjuk utunk célpontját, az Almási-várat. Nemsokára felbukkantak Sztána házai. Régi EKE-társunk, Osváth Lajos kalotaszegi tájházát és gyűjteményét tekintettük meg, kalotaszegi festett bútor, színes kannák és tányérok mellett sok érdekes, hagyományos és hasznos háztartási kelléket láttunk. Sztána alacsony kőfallal körülvett református temploma a falu központjában fekszik. Építésének idejét nem ismerik biztosan, első ismert átépítése 1640-ben történt. 1836–38 között bővítették, átalakították, háromszintes tornya 1876-ból való. Mennyezete, mint általában a kalotaszegi templomoké, kazettás. Elhagyva a falut, a sztánai szőlősdomb felé iramodva elértük az erdőt. Itt hamarosan ráálltunk az ösvényre, ahol tavaly újították fel a turistajelzéseket a kolozsvári ekések a minden augusztusban sorra kerülő hagyományos Kós Károly-teljesítménytúra útvonalán. Szép erdei úton haladtunk egy darabig, majd balra legelő következett, elhagytunk egy villámsújtotta fát, balkéz felé a távolban a Meszes-gerinc látszott, majd ismét erdőben haladt az ösvény, és nemsokára felbukkant előttünk az Almási-vár megmaradt öregtornya. Régi szekérúton jutottunk fel a várhoz egy kis sziklaszoroson keresztül, onnan kanyargós erdei út vezet az egykori várudvarra. Körbejárjuk a megmaradt romokat, megcsodáljuk az idővel dacoló vastag kőfalakat és a magas tornyot. A növényzet sok helyen sűrűn benőtt mindent. A vár a sztánai vasútállomástól csak 8 km-re van, a Váralmás falutól keletre húzódó Várhegyen. Újabb kori írásokban Dezsővár, a régi oklevelek Almásvára néven emlegetik. A torony magassága

20–22 m, emeletenként 4 rend szobával. A torony déli oldalát lerombolták, ám a másik 3 oldala ma is zárt. A község felőli falának szélessége 10 m, falvastagsága 3 m, belvilága 3,65 m széles. A torony hátulsó oldala 18 m széles. Maga a vár kőfallal kerített felső és alsó várból állott. A ma is álló torony a felső vár egyik bástyája, az alsó várat egészen elhordták. A várfalak nyomát ma már csak sejteni lehet. A vár keletkezésének előzményét az almásmonostori apátság képezi, melyet a Benedek-rendiek alapítottak, már 1238-ban emlegetik. Almásmonostor az 1242-i tatárjárás áldozatául esett. A vár építésének ideje ismeretlen, de már 1370-ben Nagy Lajos király Bebek Györgynek adományozza. Egy 1434-ben Bázelen kelt okmány említi Dezsőfalvát. Visszafelé a Sztána-patak völgyén jöttünk Kispetri irányába. A dombok között megbújó kis falucskába vezető földút elég gyenge minőségű, de a falu fekvése, a gyönyörű parasztházak, a csend és nyugalom igazi jelképe lehetne. A hajdan népes Kispetri lakossága ma már kétszáz alá apadt (165 volt 2002-ben). Kispetri hogyan lett hétvégi falu, azt kevesen tudják. Talán azért, mert vannak emberek, akik a várostól távoli csendet keresik, hétvégi otthonokra vágnak, házakat vesznek, és oda járnak pihenni. Kispetrítől 3 kilométernyi utat tetünk meg Sztána faluig és újabb 3 km-t a sztánai állomásig. Az itt levő forrásból friss hideg vízzel olthattuk szomjunkat. Délután 6 óra, még mindig melegen süt a nap, 30 perc múlva érkezik a vonatunk, amellyel hazatérünk Kolozsvárra. Várakozás közben Szentimrei Jenő sztánai versének sorai jutnak eszünkbe: „Nagyon nyílt kék az ég itt,/ Dombok és tölgyesek,/ S a tölgyek dombos lombján,/ Harsány szajkó fecseg / Fű közt kéken csilingel/ Milliő kis harang./ Imát hadar a csöndben/ Az ér a sás alatt.”

Júliusi rendezvények

- **Június 29. (szombat):** Ifjúsági túra – Istenszéke (20 km/900 m szintkülönbség). Érdeklődni telefonon. Túravezető: Szima Márton.
- **Június 30. (vasárnap):** Barlanglátogatás a Jád völgyében (Feketekő és Gabi-barlang, 15 km). Barlangásznapi és pisztrángévés. Érdeklődni telefonon. Túravezető: Vlád Pál.
- **Július 3. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta ♦ Közgyűlés 18 órától az Apáczai-líceumban.
- **Július 6. (szombat):** Vasvári Pál kerékpáros emlék- és teljesítménytúra, Gyalu–Funtineli-tető–Körösfő útvonalon (119 km). Találkozás 7 órakor a monostori híd alatt, vagy Gyaluban a hidegszamosi letérőnél 8 órakor. Szervező: Nagy Lajos ♦ Hordós-kút (15 km). Találkozás 7.45 órakor a Flip előtt. Túravezető: Feischmidt János ♦ Lomb (12 km/300 m); vadcsereznye-szüret. Találkozás a nagyállomás előtt 9 órakor. Túravezető: Kiss János ♦ Szolcsvai-búvópatak–Remetei-sziklaszoros (24 km). Érdeklődni telefonon. Túravezető: Ambrus Tibor és Nagy Zoltán.
- **Július 7. (vasárnap):** Plecska-völgyi források (12 km). Találkozás 9 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Szatmári Béla ♦ Drágan-völgyi gát, Floroiu víztározó. Túravezető: Vas Géza. Érdeklődni telefonon.
- **Július 10. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta ♦ Túravezetők tanácskozása és választmányi gyűlés 17 órától a székházban.
- **Július 13. (szombat):** Árpád-csúcs (18 km). Találkozás 8.45 órakor a 40-es autóbusz Széchenyi téri megállójában. Túravezető: Pál István.
- **Július 14. (vasárnap):** Köközi-szoros körtúrája (18 km). Érdeklődni telefonon. Túravezető: Ambrus Tibor.
- **Július 17. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta.
- **Július 20. (szombat):** Gorbó-völgy–Bivalyos (20 km). Találkozás 9 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Nagy Lajos ♦ Bácsi-torok (10 km). Találkozás 9 órakor a Széchenyi téri 31-es buszmegállóban. Túravezető: Feischmidt János.
- **Július 21. (vasárnap):** Mikesi-tó (gyűjtőgető túra) – Gorbó-völgye (28 km/500m) Találkozás 8.30 órakor a Hajnal negyedi végállomáson vagy 9.30 órakor a Hintás-fánál. Túravezető: Kiss János.
- **Július 24. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta.
- **Július 27. (szombat):** Cérna-forrás (10 km). Találkozás 9 órakor a monostori végállomásnál. Túravezető: Szatmári Béla.
- **Július 29. és augusztus 4. XXII. EKE VÁNDORTÁBOR** Csíkszépvízen.
- **Augusztus 7. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta ♦ Közgyűlés 18 órától az Apáczai-líceumban.

■ **Szolgálatos napok a székházban:** hétfőn, csütörtökön 17–18 óra, kedden 11–13 óra között. ♦ **EKE fotóklub:** minden kedden 17 órától a székházban. ♦ **Könyvtár:** minden csütörtökön 17–18 óra között a székházban.

Túravezetők, szervezők elérhetőségei

Ambrus Tibor 0722-377622
Feischmidt János 0722-542360
Kiss János 0364-807-639
Nagy Lajos 0729-835674
Nagy Zoltán 0740-060749
Pál István 0264-572663
Székely Lavotta 0748-036290
Szima Márton 0264-484951
Vas Géza 0742-659570
Vlád Pál 0264-435866

Rendezvényeinkre minden érdeklődőt szeretettel várunk!